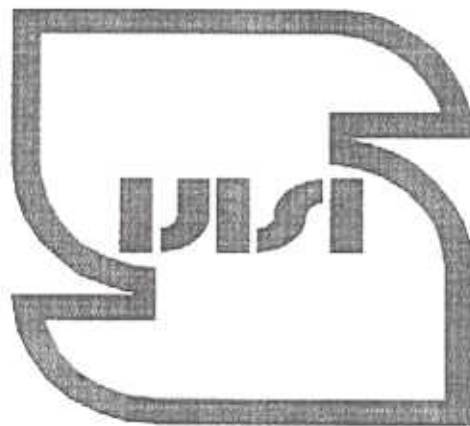

جمهوری اسلامی ایران

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

دستور العمل

نمونه برداری

شماره مدرک: ۲۰۴/ ۴۲/د

تاریخ تصویب اولیه: ۷۸/۳/۲۵

تحت کنترل

شماره تجدید نظر: ۱

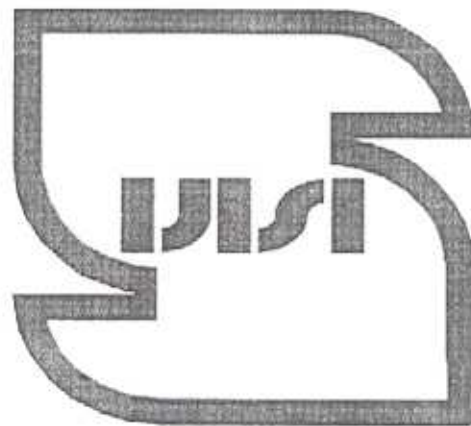
تاریخ تجدید نظر: ۸۶/۵/۲۸

این دستور العمل از نوع مدرک جزو سازمانی گنجانده شده و تحت کنترل فنی باشد و کاتبه کاربران خارج از موسسه استاندارد ایران لازم است، قبل از مراجعه به این مدرک تمهید به ویرآمد بودن آن از طریق موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران تعیین نمایند.

جمهوری اسلامی ایران

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

دستور العمل

نمونه برداری

شماره مدرک: ۲۰۴/ ۴۲/د

تاریخ تصویب اولیه: ۷۸/۳/۲۵

تحت کنترل

تاریخ تجدید نظر: ۸۶/۵/۲۸

شماره تجدید نظر

تاریخ تجدیدنظر: ۱۳۸۶/۵/۲۸

شماره تجدیدنظر: ۱

عنوان: نمونه برداری

وضعیت تجدید نظر صفحات دستور العمل

شماره صفحه	شماره تجدید نظر	تاریخ تجدیدنظر	شرح خلاصه تغییرات
جلد	۱	۸۶/۵/۲۸	شماره به شماره مدرک تغییر یافته است . دستورالعمل برون سازمانی تغییر یافته است.
۱	۱	۸۶/۵/۲۸	محتویات تغییر اساسی کرده است
۳	۱	۸۶/۵/۲۸	محتویات تغییر اساسی کرده است
۳	۱	۸۶/۵/۲۸	محتویات تغییر اساسی کرده است
۴	۱	۸۶/۵/۲۸	محتویات تغییر اساسی کرده است
۵	۱	۸۶/۵/۲۸	محتویات تغییر اساسی کرده است
۶	۱	۸۶/۵/۲۸	محتویات تغییر اساسی کرده است
۷	۱	۸۶/۵/۲۸	محتویات تغییر اساسی کرده است
۸	۱	۸۶/۵/۲۸	محتویات تغییر اساسی کرده است
پیوست شماره ۱	۱	۸۶/۵/۲۸	محتویات تغییر اساسی کرده است

تحت کنترل

دستورالعمل

شماره تجدیدنظر: ۱

تاریخ تجدیدنظر: ۱۳۸۶/۵/۲۸

عنوان: نمونه برداری

۱- هدف

هدف از تدوین این دستورالعمل تعیین چگونگی نمونه برداری از محصولات مشمول مقررات استاندارد اجباری یا تشویقی و یکنواخت سازی آن در سطح کشور می باشد.

۲- دامنه کاربرد

این دستورالعمل در مورد محصولات مشمول مقررات استاندارد اجباری یا تشویقی در واحدهای ستادی و ادارات کل استانی و سایر کاربران برون سازمانی کاربرد دارد.

۳- مسئولیت اجرا

مسئولیت اجرای این دستورالعمل بر عهده اداره های کل استاندارد و تحقیقات صنعتی استانها و واحدهائی است که این مسئولیت طبق قانون به آنها واگذار می شود. نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل به عهده معاونت نظارت بر اجرای استاندارد و سیستم های کیفیت مؤسسه می باشد.

۴- قوانین و مقررات ذیربط

قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مصوب سالهای ۱۳۷۱ و ۱۳۷۶ و اصلاحات بعدی آن و ضوابط و آئین نامه های اجرائی ذیربط مصوب شورای عالی استاندارد، و سایر مقررات ذیربط.

۵- تعاریف

در این دستورالعمل اصطلاحات با تعاریف زیر بکار می رود:

۱-۵- نمونه برداری: برداشت مقداری از محصول که در مراحل تولید، نگهداری، و یا از محل های تمرکز، عرضه و فروش بر طبق روش نمونه برداری مشخص، انجام می شود.

تحت کنترل

تاریخ تجدیدنظر: ۱۳۸۶/۵/۲۸

شماره تجدیدنظر: ۱

عنوان: نمونه برداری

۲-۵- نمونه بردار: به فردی اطلاق می شود که آموزش های لازم نمونه برداری را دیده و با استانداردهای ملی مربوطه آشنایی داشته باشد، و توسط واحد اجرایی برای امر نمونه برداری انتخاب و معرفی گردد.

۳-۵- پلمپ و مهر کردن نمونه: عبارت است از محافظت از نمونه، توسط ابزارهای مناسب برای پیشگیری از هر نوع دخالت غیرمجاز که با علامت مخصوص استاندارد پلمپ یا مهر می گردد. یادآوری: روی پلمپ بایستی در یک طرف علامت استاندارد و در طرف دیگر کد سر منگنه بطور خوانا مشخص باشد.

۴-۵- نمونه شاهد: نمونه ای که همزمان با نمونه اصلی با شرایط یکسان نمونه برداری شده، و عیناً مشخصات مندرج بر روی نمونه اصلی بصورت غیر قابل تغییر بر روی آن نوشته شده و پس از پلمپ یا مهر نمودن به مسئول واحد نمونه برداری شده، تحویل داده می شود.

۵-۵- میزان نمونه: منظور تعداد، مقدار و یا حجمی از نمونه است که طبق استاندارد ملی مربوطه جهت انجام آزمون ها بایستی نمونه برداری شود.

۶-۵- ماده اولیه: ماده ای است که برای تولید محصول ضروری بوده و فرآیندی در واحد تولیدی (قبل از تولید) بر روی آن انجام نشده باشد.

۷-۵- واحد اجرایی: عبارت است از واحدهای ستادی و استانی و واحدهای برون سازمانی که طبق مقررات مربوطه مجاز به نمونه برداری می باشد.

۸-۵- تولید آزمایشی: منظور، تولید محصول های مشمول مقررات استانداردهای اجباری است که به صورت محدود صرفاً توسط واحد تولیدی جهت انطباق با استانداردهای ملی مربوطه، تولید می شود.

۹-۵- مؤسسه: منظور مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران است.

تحت کنترل

تاریخ تجدیدنظر: ۱۳۸۶/۵/۲۸

شماره تجدیدنظر: ۱

عنوان: نمونه برداری

۲-۵- نمونه بردار: به فردی اطلاق می شود که آموزش های لازم نمونه برداری را دیده و با استانداردهای ملی مربوطه آشنایی داشته باشد، و توسط واحد اجرایی برای امر نمونه برداری انتخاب و معرفی گردد.

۳-۵- پلمپ و مهر کردن نمونه: عبارت است از محافظت از نمونه، توسط ابزارهای مناسب برای پیشگیری از هر نوع دخالت غیرمجاز که با علامت مخصوص استاندارد پلمپ یا مهر می گردد. یادآوری: روی پلمپ بایستی در یک طرف علامت استاندارد و در طرف دیگر کد سر منگنه بطور خوانا مشخص باشد.

۴-۵- نمونه شاهد: نمونه ای که همزمان با نمونه اصلی با شرایط یکسان نمونه برداری شده، و عیناً مشخصات مندرج بر روی نمونه اصلی بصورت غیر قابل تغییر بر روی آن نوشته شده و پس از پلمپ یا مهر نمودن به مسئول واحد نمونه برداری شده، تحویل داده می شود.

۵-۵- میزان نمونه: منظور تعداد، مقدار و یا حجمی از نمونه است که طبق استاندارد ملی مربوطه جهت انجام آزمون ها بایستی نمونه برداری شود.

۶-۵- ماده اولیه: ماده ای است که برای تولید محصول ضروری بوده و فرآیندی در واحد تولیدی (قبل از تولید) بر روی آن انجام نشده باشد.

۷-۵- واحد اجرایی: عبارت است از واحدهای ستادی و استانی و واحدهای برون سازمانی که طبق مقررات مربوطه مجاز به نمونه برداری می باشد.

۸-۵- تولید آزمایشی: منظور، تولید محصول های مشمول مقررات استانداردهای اجباری است که به صورت محدود صرفاً توسط واحد تولیدی جهت انطباق با استاندارد ملی مربوطه، تولید می شود.

۹-۵- مؤسسه: منظور مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران است.

تحت کنترل

تاریخ تجدیدنظر: ۱۳۸۶/۵/۲۸

شماره تجدیدنظر: ۱

عنوان: نمونه برداری

۶- شرح اقدامات

- ۱-۶- روش نمونه برداری و مقدار نمونه باید طبق استاندارد ملی ایران انجام گیرد، در صورتیکه در استاندارد ملی مربوطه روش نمونه برداری و مقدار نمونه ذکر نشده باشد، روش نمونه برداری و مقدار نمونه طبق استاندارد ملی ایران به شماره ۲۳۰۵ تحت عنوان « روشهای نمونه گیری تصادفی و چگونگی استفاده از جداول اعداد تصادفی» و یا ضوابط و مقررات مؤسسه تعیین می شود
- ۲-۶- نمونه بردار، در صورت نیاز می تواند برای کالاهای تولید داخل، نمونه برداری را از خط تولید، بسته بندی، تمرکز، انبار محصول نهائی و محل های عرضه یا فروش انجام دهد.
- ۳-۶- چنانچه در استاندارد ملی محصول، ارزیابی مواد اولیه و یا قطعات منفصله محصول مورد نظر باشد، لازم است آن ماده اولیه و یا قطعه (فاقد پروانه کاربرد علامت استاندارد یا گواهی مورد تأیید مؤسسه)، با محصول نهائی نمونه برداری گردد.
- ۴-۶- نمونه پس از نمونه برداری طبق روش نگهداری مندرج در استاندارد ملی مربوطه حفظ، و تحویل آزمایشگاه مورد قبول مؤسسه می گردد.
- ۵-۶- نمونه شاهد باید پلمپ یا مهر گردیده و به صاحب کالا یا مسئول واحد تولیدی یا توزیعی تحویل داده شود.
- یادآوری: در صورتیکه صاحب کالا مایل به برداشت و یا نگهداری نمونه شاهد نباشد می تواند کتباً حق اعتراض را از خود سلب کند.
- ۶-۶- مسئولیت نگهداری نمونه شاهد به عهده تحویل گیرنده می باشد.
- ۷-۶- نمونه شاهد تا ۲ ماه پس از تاریخ صدور نتایج آزمون جهت ارزیابی مجدد دارای اعتبار می باشد. یادآوری ۱: در مورد محصول های وارداتی یا صادراتی برداشتن نمونه شاهد ضرورتی ندارد. یادآوری ۲: در مورد محصول هایی که زمان انقضاء مدت مصرف کمتر از ۲ ماه باشد، نمونه شاهد در همان مدت معتبر خواهد بود.

تحت کنترل

دستورالعمل

تاریخ تجدیدنظر: ۱۳۸۶/۵/۲۸

شماره تجدیدنظر: ۱

عنوان: نمونه برداری

۸-۶- در صورت نیاز به ارزیابی مجدد محصول، نمونه شاهد همان تاریخ، با رعایت ماده ۱۸ ضوابط اجرای استانداردهای اجباری و تشویقی مورد رسیدگی قرار می‌گیرد.

یادآوری: در خصوص کالاهای وارداتی به دستورالعمل بررسی مدارک و رسیدگی به اعتراضات کالاهای وارداتی مراجعه شود.

۹-۶- فاصله زمانی نمونه برداری

۱-۹-۶- در مراحل دریافت پروانه کاربرد علامت استاندارد ملی ایران، در صورت قبولی نتیجه آزمون، نمونه برداری حداکثر ۱۰ روز پس از تاریخ صدور یا دریافت نتایج آزمون، توسط واحد اجرائی انجام می‌گیرد. در صورت مغایرت نتایج آزمون با استاندارد ملی مربوطه، برای فراهم شدن فرصت لازم جهت رفع نقایص، نمونه برداری بعدی موکول به درخواست متقاضی خواهد بود.

یادآوری: در مورد محصولاتی که مشمول مقررات استانداردهای اجباری بوده و نتایج آزمون آن با استاندارد ملی مربوطه مغایرت داشته باشد، تولیدکننده مجاز به تولید انبوه نبوده و جهت رفع نقایص اعلام شده بایستی تولید آزمایشی نموده و از عرضه به بازار خودداری نماید.

۲-۹-۶- پس از تشکیل کمیته علائم طبق روش اجرایی به شماره مدرک ۱۰/۱/۱۰، و موافقت با صدور پروانه کاربرد علامت استاندارد ملی ایران، نمونه برداری برای سال اول حداکثر هر دو ماه یکبار انجام می‌شود. پس از سال اول اعتبار پروانه، نمونه برداری حداکثر هر ۳ ماه یکبار انجام می‌شود. در طی این مدت چنانچه در مورد نمونه‌ها، مغایرت با استاندارد ملی مربوطه مشاهده گردید، نمونه برداری بعدی طبق بند ۶-۹-۱ انجام می‌شود.

یادآوری: در مورد محصولاتی که به صورت فصلی تولید می‌شوند، نمونه برداری در فصل تولید هر ماه یکبار انجام می‌شود.

۱۰-۶- در هر سال حداقل دو نمونه بر اساس دستورالعمل خرید نمونه از بازار به شماره مدرک

۴۰/۲۰۹/د، از محل‌های تمرکز، توزیع و فروش تهیه گردد.

تحت کنترل

دستورالعمل

شماره مدرک: ۴۲/۲۰۴/د

تاریخ تجدیدنظر: ۱۳۸۶/۵/۲۸

شماره تجدیدنظر: ۱

عنوان: نمونه برداری

۶-۱۱- به منظور اعمال نظارت‌های لازم، اداره کل نظارت بر اجرای استاندارد می‌تواند، هر ساله بر حسب مورد و ترجیحاً دو بار در سال و ترجیحاً دوبار در سال از محصولات دارای علامت استاندارد واحدهای تولیدی در کشور از محل‌های تمرکز و توزیع (در صورت میسر نبودن از واحدهای تولیدی) نمونه برداری نموده و در آزمایشگاه‌های همکار تأیید صلاحیت شده مورد آزمون قرار دهد، و سپس نتایج را بررسی نموده و اقدامات اجرائی لازم را حسب مورد اعمال نماید.

۶-۱۲- فرم نمونه برداری به شماره مدرک ۴۲/۲۰۴/ف-۱، باید توسط نمونه بردار، مقام مسئول واحد نمونه برداری، و در صورت نمونه برداری از واحد تولیدی، علاوه بر آنها توسط مسئول کنترل کیفیت امضاء گردیده و نام و نام خانوادگی امضاء کنندگان به وضوح مشخص و خوانا باشد.

۷- مدارک مرتبط

۷-۱- روش اجرائی صدور، تمدید، تجدید، تعلیق و ابطال پروانه‌های کاربرد علامت استاندارد اجباری و تشویقی به شماره ۱۰/۱۰/ر

۷-۲- دستورالعمل بررسی مدارک و رسیدگی به اعتراضات مرتبط با نتایج آزمایشگاهی کالاهای وارداتی ۴۰/۱۵۸/د

۷-۳- آئین‌نامه اجرائی نحوه خرید نمونه آزمایشگاهی از بازار به شماره مدرک ۳۱/۳۹/آ

۷-۴- فرم نمونه برداری از محصولات مشمول مقررات استاندارد اجباری و تشویقی به شماره مدرک ۴۲/۲۰۴/ف-۱

۷-۵- استانداردهای ملی ایران مربوط به محصول مورد نمونه برداری

۷-۶- استاندارد ملی ایران به شماره ۲۳۰۵ تحت عنوان « روشهای نمونه گیری تصادفی و چگونگی استفاده از جداول اعداد تصادفی »

تحت کنترل

تاریخ تجدیدنظر: ۱۳۸۶/۵/۲۸

شماره تجدیدنظر: ۱۰

عنوان: نمونه برداری

۸- بایگانی سوابق

کلیه مدارک و سوابق مربوط به اجرای این دستورالعمل در اداره‌های کل استاندارد و تحقیقات صنعتی استانها و معاونت‌های ذیربط مؤسسه و پژوهشگاه استاندارد، نگهداری می‌شود.

۹- گیرندگان نسخ

ریاست مؤسسه، کلیه معاونت‌ها، پژوهشگاه استاندارد و مدیریت‌های ستادی و استانی

۱۰- پیوستها

۱- ۱۰ پیوست شماره ۱- فرم نمونه برداری از محصولات مشمول مقررات استاندارد اجباری و تشویقی به شماره ۱-۴۲/۲۰۴/ف

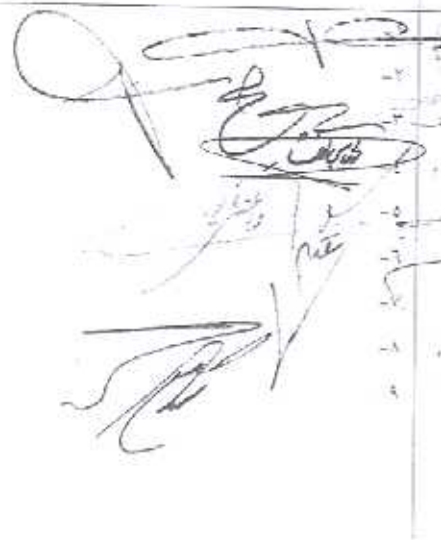
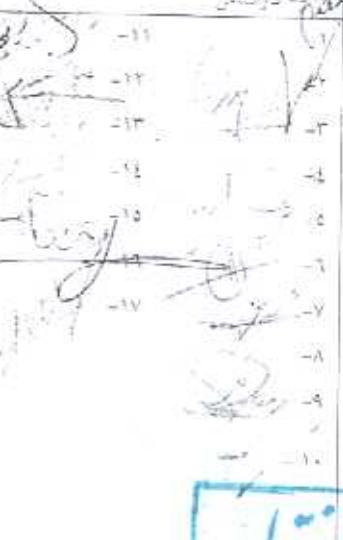
۱۱- مدارک منسوخ و باطل شده

با تصویب این مدرک، دستورالعمل «نمونه برداری» به شماره ۱۰/۱/۱۰/د مورخ ۷۸/۳/۲۵ منسوخ و این مدرک جایگزین آن می‌گردد.

این دستورالعمل در چهارصد و سی و دومین جلسه شورای معاونین مورخ ۸۶/۵/۲۸ به تصویب رسید.

تحت کنترل

عنوان: نمونه برداری

تصویب کننده	بررسی و تأیید کنندگان	تهیه کنندگان	نام و نام خانوادگی
محمدناظم اردکانی	اعضاء کمیته تخصصی ۱- رفیع مولانی ۲- محمد شهباز ۳- عباس صحرانی ۴- سزوه طهماسبی افشار ۵- محمد رضا زحرفی پور ۶- وحید مرادی مقدم ۷- محمدرضا موسوی سرکسیان ۸- مرتضی کرمانگار ۹- سید محمد حسن گلشن معتمدی	۱- وحید مرادی مقدم ۲- محمد مهدی جعفری ۳- مرتضی بیگانی ۴- شیرو رحمانی ۵- هنگامه یوسف زاده ۶- داوود شهیدی ۷- مهرداد بیگانه ۸- بیژن سلامتی ۹- محمد تقی رحمانی ۱۰- فرزانه صفا ۱۱- فرهاد بانامچی کارکنی ۱۲- شهریار خامشپور ۱۳- وهاب راکنان ۱۴- محمدرضا سعید بهمنی ۱۵- محسن درخشانی ۱۶- داریوش حاج محمدی ۱۷- لاله ظهر رحمانی	نام و نام خانوادگی
رییس مؤسسه	۱- اعتبار کلی نظارت بر اجرای دستورهای کیفیت و نمایندگی معاونت نظارت بر اجرای استاندارد و سیستمهای کیفیت ۲- معاون مدیر امور استانداردها، تیرای عالی استاندارد ۳- مدیر حقوقی و امور معاشی ۴- کارشناس حوزه ریاست و کارشناس تخصصی کمیته تخصصی ۵- رئیس گروه پژوهشی سیستمهای کیفیت و نمایندگی پژوهشگاه استاندارد ۶- مدیر کل نظارت بر اجرای استاندارد ۷- مشاور معاونت برنامه ریزی و تدوین استاندارد و نمایندگی معاونت برنامه ریزی و تدوین استاندارد در کمیته ۸- رئیس کمیته تخصصی ۹- رئیس کمیته تخصصی	۱- مدیر کل نظارت بر اجرای استاندارد ۲- معاون مدیر کل ۳- رئیس گروه ۴- رئیس گروه ۵- رئیس گروه ۶- رئیس گروه ۷- رئیس گروه ۸- رئیس گروه ۹- کارشناس مسئول ۱۰- کارشناس ۱۱- کارشناس مسئول ۱۲- کارشناس مسئول ۱۳- کارشناس مسئول ۱۴- کارشناس ۱۵- کارشناس ۱۶- کارشناس ۱۷- کارشناس	سمت
۱۳۸۶ ۵ ۲۸			امضاء

تحت کنترل

پیوست شماره ۱

تحت کنترل

فرم

شماره تجدیدنظر: ۱

تاریخ تجدیدنظر: ۱۳۸۶/۵/۲۸

عنوان: نمونه برداری از فرآورده های مشمول مقررات استانداردهای اجباری و تشویقی

جمهوری اسلامی ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

شماره

تاریخ:

نام واحد اجرایی

نام و مشخصات واحد نمونه برداری شده: محل نمونه برداری: ☐ خط تولید کارخانه ☐ انبار واحد تولیدی ☐ انبار عرضه کننده ☐ فروشگاه (بازار): ☐	
مشخصات نمونه: نام و نوع محصول ----- نام بنا علامت تجاری ----- شماره ----- پلیس/امپر تاریخ تولید ----- سری ساخت ----- شماره گواش ----- مقدار مشخصات فیزیکی (رنگ، اندازه، نوع بسته بندی و...)	
تاریخ نمونه برداری: ----- شاهد توسط واحد نمونه برداری شده تحویل گرفته شد ☐ شد ☐	
نام و نام خانوادگی و امضاء: نمونه بردار ----- مسئول واحد نمونه برداری شده ----- مسئول کنترل کیفیت -----	
محل دریافت نمونه و نوع اقدام لازم: مدیریت محترم ----- نمونه فوق یا مشخصات ذکر شده جهت انجام آزمون / آزمونهای ----- و انطباق با استاندارد ملی ایران ارسال میگردد. ----- -----	
توضیحات:	
ماده ۸- استرداد باقیمانده نمونه: هر گاه پس از انجام آزمایش، باقیمانده نمونه قابل استفاده یا تبدیل باشد، صاحب کالا مکلف است حداکثر ظرف مدت ۲۰ روز برای گالاهای فاسد شدنی و دو ماه برای سایر کالاها، از تاریخ صدور نتایج آزمون به مؤسسه مراجعه و باقیمانده نمونه خود را در مقابل دادن رسید دریافت نماید. عدم مراجعه صاحب کالا در مهلت های تعیین شده به مفهوم انصراف از دریافت نمونه های مذکور تلقی و مؤسسه می تواند از آنها به نحو مقتضی در جهت اهداف خود استفاده نماید. ماده ۹- هر گاه اجرای استاندارد در مورد گالاهایی اجباری اعلام شود، پس از انقضای مهلت های مقرر، تمرکز و توزیع و فروش این گونه کالاها با کیفیت پایین تر از استاندارد مربوط و یا بدون علامت استاندارد ایران ممنوع و بنا رعایت شرایط و امکانات خاصی و دفعات و مراتب تخریب اعم از احتضار، وعظ، تذکر، توبیخ، تهدید و اخذ تعهد و حبس از یک ماه تا دو سال و جزای نقدی از یکم تا هزار ریال تا پنجاه میلیون ریال به حکم محاکم صالحه محکوم خواهند شد. در صورت تیکه مسئول واحد نمونه برداری شده از دریافت نمونه شاهد خودداری نماید، حق اعتراض به نتایج آزمون را از خود سلب می نماید. مدت اعتبار نمونه شاهد ۲ ماه پس از تاریخ صدور نتایج آزمون می باشد. در عوره گالاهای فاسد شدنی، نمونه شاهد در مدت اعتبار ذکر شده بر روی کالا تعبیر خواهد بود.	

مخت کنترل